

Nr 219.

Av herr **Mellén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående huvudgrunderna för en rättegångsreform.*

I kungl. propositionen nr 80 vid årets riksdag hava för riksdagen i breda drag framlagts de riktlinjer, efter vilka herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet tänkt sig förverkliga den rättegångsreform, vilken flera år legat under utredning. Riksdagens yttrande har begärts angående samma huvudgrunder. Med tillfredsställelse hava vi erfarit, att enligt kungl. propositionen någon revolutionerande omläggning av vårt gamla, av allmänhetens förtroende uppburna rättegångsväsen icke föreslagits. Förslaget är ett helt annat och ej i samma mån nedbrytande som det av processkommissionen framlagda. Departementschefen har föreslagit, att de reformer, som med rätta ansetts nödiga, genomföras inom ramen av den nu bestående ordningen. Med skärpa har framhållits, att man bör gå fram med största varsamhet och försiktighet, då det gäller att reformera något så värdefullt som vår processordning, vilken har gamla traditioner för sig och vilken uppstått i och uppbäres av folkets djupa led. Våra underrätters folkliga anknytning har av departementschefen med rätta framhållits såsom något särdeles värdefullt.

De synpunkter, som i kungl. propositionen kommit till synes, äro i de allra flesta fall sådana, att de kunna godtagas av en var, som önskar en säker och skynsam rättegång.

Då vi det oaktat här nedan göra några erinringar i anledning av propositionen, sker det för att understryka nödvändigheten av att departementschefens härovan vidrörda synpunkter komma till verkligt uttryck vid förestående lagstiftningsarbete samt av den anledning, att vi i vissa här nedan anmärkta fall icke dela den mening, som kommit till synes i propositionen. Under utredningsarbetet har från olika håll anförts skäl för den ståndpunkt vi intaga i frågan. Vi behöva ej här upprepa dessa. Under förutsättning av full handlingsfrihet, då lagförslag rörande den ifrågavarande reformen en gång kommer på riksdagens bord tillåta vi oss föreslå,

att riksdagen uti det infortrade yttrandet måtte uttala sig för

1) att de nuvarande domsagorna med bibehållande av de gamla häradena och nuvarande tingsställen i största möjliga grad bibehållas och att i varje fall någon sammanslagning av domsagor icke utan tvingande skäl företages mot en enhällig folkopinion inom domsagorna,

2) att de för närvarande allt för stora, tungrodda, ämbetsverksliknande domsagorna med inskrivningsdomare, biträdande domare och understundom tiotals biträden måtte i god överensstämmelse med propositionens riktlinjer för arbetets behöriga gång och för undvikande av det nu rådande vidsträckta vikariatsystemet vid lägligt tillfälle delas. För dessa domsagor kan ej åberopas någon tradition. Ej heller knyta de domaren i nära kontakt med folket. Tvärtom! Av justitieombudsmanens ämbetsberättelse för i år framgår, att i en domsaga av nämnd typ finnas ett tjugutal notarier och sex kvinnliga biträden för skrivgöromål men att arbetet ändå icke medhunnits på ett tillfredsställande sätt,

3) att i anslutning till vad ovan under 1 och 2 sagts åtminstone de större av de många för närvarande i avvaktan på processreformen vakanssatta domsagorna snarast måtte besättas med ordinarie innehavare,

4) att då antalet ting smidigt bör anpassa sig efter behovet inom varje domsaga och då det icke är alls nödigt att ting allestädes hålles minst var fjortonde dag eller oftare, det vid utfärdande av bestämmelser härutinnan fästes det allra största avseende vid ortsbefolkningens uttalade behov och önskningsar,

5) att då propositionen vitsordat, att det sätt, varpå lekmännen vid våra underrätter hittills deltagit i rättsskipningen, vunnit erkännande från de mest skilda håll samt tillräckliga skäl icke anförts för försvagande av det lagfarna elementet i domstolen, hittills gällande regler om nämnds rösträtt måtte bibehållas och

6) att i lag icke bör föreskrivas, att nämndemän skola utses bland olika folkgrupper, då dessa såsom hittills böra väljas bland häradets dugligaste män och bland dem som i högsta grad åtnjuta folkets förtroende.

Stockholm den 7 mars 1931.

Carl Bengtsson.

Axel Sundberg.

K. J. Gustafsson.

Karl Andersson.

Karl Mellén.

Eric Hallin.

Carl Boberg.

Ernst Lundell.